

דסדר ההקטרה הוא רק אחר הזריקה דגם לזה חשיבא הזריקה כמחיר. וראיה, דברמז"ם כתב (פי"ח מפסוקי"מ ה"ז), והאימורין מחירין את הבשר לאדם, והתם צודאי הוי רק הכשר צמדר שההקטרה חקדים לאכילת הבשר, ואי נטמאו או אצדו

האימורים הרי הבשר מותר באכילה בלא"ה, אך הסדר הוא דההקטרה קודמת ומ"מ קרי לזה הרמז"ם ממיר, וה"ה בלשון המשנה הנ"ל דעלה קאי דברי הרמז"ם דאין להוכיח משם ממה שהזריקה נקראת מחיר על האימורים, ודו"ק.

סימן ח

בענין תרומת הדשן והוצאת הדשן

[והמסתעף בעניני מעילה]

המורה נחשוני

אוצר החכמה

לא נעשית מצוותה מחמת דהאפר טעון עדיין הוצאה, מ"מ ל"ש כלל יותר עבודה צהאפר, וממילא דחשיבא תרומת הדשן עבודה שאין אחריה עבודה.

ובן נריך ליישב הפוס' ישנים כאן כ"ד ע"א ד"ה ואימא וכו', דהקשו, דאמאי חשיבא תרומת הדשן עבודה תמה לפירש"י, והלא ישנה הנחה אח"כ אלל המוצת, ומירלו צתירוסם השני, א"נ הנחה היתה כשירה צור, עיי"ש, והיינו דחשיבא תרומת הדשן עבודה תמה כיון דהנחה לא חשיבא עבודה מדכשירה צור, והלא קשה ממורה כנ"ל, והמירון הוא כמש"כ, דמה שמונח אלל המוצת לא חשיב עבודה, משא"כ בהדלקה, דהדלקה עצמה היא עבודה.

ב) בעי"ד ט' ע"א, איחמר הנהגה מאפר תפוח שע"ג המוצת רב אמר אין מועלין צו ור' יוחנן אמר מועלין צו, לפני תרומת הדשן כו"ע לא פליגי דמועלין צו, כי פליגי לאחר תרומת הדשן וכו', ע"כ. וכתבו צש"מ שם [צש"ס חוס'] ד"ה כי פליגי וכו', וקודם שעשו שום עבודה והקטרה מאותו יום דאל"כ הוי לפני תרומת הדשן מן אותו יום, עכ"ל, ומשמע מדכריהם דאף צדשן שכבר נתרמה ממנו תרומה מועלין לאחר שעשו אותו עבודה והקטרה מאותו יום, דכיון דיש כבר דשן חדש באותו יום שוב איכא חיוב חדש דהרמה על כל הדשן, אף דלמעשה תהא ההרמה רק בלילה שלאחר אותו יום, אך מ"מ כיון דיש כבר דין הרמה חשיב קודם תרומת הדשן ושוב איכא מעילה על כל הדשן.

וצ"ע"ג מכמה טעמים. האחד, דהיאך תחול קדושה לגדי מעילה מחדש בגלל התרומה הבאה, אחרי דלרצ כבר פקעה המעילה צשעת התרומה הראשונה וכבר נעשתה מצוותו [אמנם מלאכי צחוס' מעילה י' ע"א ד"ה הכל מודים וכו', גדי המצור צגמ' דבשר ק"ק שנטמא אין צו מעילה איירי לאחר זריקה, וקס"ד דכיון דלשריפה קאי מועלין קמ"ל דלא, דכתבו הטעם דלא דמיא לתרומת הדשן, כיון דלא נריך צגדי כהונה צשריפתה, עיי"ש, הרי דאי היה הדין לשרוף צגדי כהונה היו מועלין, אף דלאחר הזריקה קודם שנטמא הבשר כבר פקעה המעילה, וא"כ ל"ק בתרומת הדשן היאך חוזרת המעילה, כיון דחשיבא עבודה צגדי כהונה, אך רש"י ורגמ"ה פירשו שם

יומא ב"ז ע"ב, וא"ד מחקיף לה רבי זירא ובי יש לך עבודה שיש אחריה עבודה ופסולה צור, והרי אצרים ופדרים, סוף עבודה דיממא, והרי תרומת הדשן, תחילת עבודה דיממא וכו', ע"כ. וצחוס' ד"ה איכא דאמרי, פירשו דאתקפתא דר' זירא קאי על הא דאמר ר' יוחנן לעיל זר שסידר את המערכה חייב, וצ"ד פירשו תמיהת הגמ' על אתקפתא דר' זירא, והרי תרומת הדשן, דהלא יש אחריה עבודה הוצאת הדשן דחשיבא עבודה לר' יוחנן גופיה אליבא דח"ק דר"א דפסיל צה צעלי מומין ואפ"ה זר חייב עליה ללוי וכו', עיי"ש. ומשמע מדכריהם דדוקא למ"ד דהוצאת הדשן פסולה צצע"מ, היינו דחשיבא עבודה, אז חשיבא תרומת הדשן עבודה שיש אחריה עבודה.

וצ"ע, דצגמ' לעיל דף כ"ד ע"ב מקשה, ונתן שמן [צמנורה] ליחייב, ומשני, איכא הדלקה, והדר מקשה, הדליק ליחייב, ומשני, הדלקה לאו עבודה היא, עיי"ש, הרי דאף דהדלקה לאו עבודה היא מ"מ פטור צנתינת שמן דחשיבא יש אחריה עבודה, היינו ההדלקה, וא"כ גם הכא נימא דאף למ"ד דהוצאת הדשן לאו עבודה היא מדכשרה צצע"מ, מ"מ תיחשב תרומת הדשן יש אחריה עבודה.

ואין לומר דשאני הדלקה דאף דלא חשיבא עבודה מ"מ היא מנות עשה, משא"כ הוצאת הדשן [עיי' מל"מ פ"ב מתמידין ומוספין הי"ג צד"ה עוד יש לחקור], דזה אינו, דהא צמעילה ט' ע"א מחייב ר' יוחנן מעילה צאפר תפוח שע"ג מוצת אף לאחר תרומת הדשן, דכיון דנריך צגדי כהונה צהוצאה צקדושתיה קאי, ופירשו שם צש"מ אות ט', דכיון דנריך צגדי כהונה מנוה היא וחשיב לא נעשה מצוותו אף לר"א דמכשיר צע"מ להוצאה, עיי"ש, הרי דאף לר"א הוי מנוה ומה איכפת לן דלא היא עבודה.

וצר"א דלחלק, דהדלקה אמנם לא היא עבודה וכשרה צור להרמז"ם [פ"ט מציאת מקדש ה"ז, ועיי' חו"י ציומא שם דפליגי וצצרי דצעי כהן], היינו דמעשה ההדלקה לא היא עבודה, אך מה שהמנורה דולקת זהו עיקר מצוותה וחשובה עבודה, ולכן חשובה נתינת השמן עבודה שיש אחריה עבודה, כיון דעצם הדליקה היא עבודתה, משא"כ הוצאת הדשן למ"ד דלאו עבודה היא מדכשרה צצע"מ, דאף דחשיבא

דאיירי דנטומא הבשר קודם זריקה, והרבה גורסים כן בגמ' צהדיא, ולפי"ז ליכא שום ראייה משם. גם מדברי הללו נראה דחולקים על התוס' שהוצא בש"מ הג"ל, דבש"מ כתבו דאף לר"ל דסבר ציומא דסגי בשני בגדי כהונה להוצאת הדשן ול"ח עבודה, מ"מ מצי שפיר סבר כר' יוחנן דמועלין באפר קודם הוצאה, וצתוס' הג"ל הלא מפורש דזהו דוקא מלד דהוי עבודה צבגדי כהונה, ול"ע, ועוד, מנלן דאפשר לתרום תרומה מהדשן שכבר הורמה ממנו תרומה, דילמא אפשר לתרום רק מהדשן של ההקטרות החדשות שנאותו יום שלא נתרם ממנו עדיין. השני, מדתלו בש"מ החיוב דהרמה רק אי הוה הקטרה חדשה באותו יום, משמע דרק צבה"ג איכא להחיות, וזה מנ"ל דאי אין דשן חדש של אברים דלא ינטרכו תרומת הדשן כלל, אחר דצבגדי הש"מ משמע דאפשר לקיים הרמה גם דשן של אחריות [והנה להרמז"ס צפ"ב מתמדין ומוספין הי"ג דהוצאת הדשן הויא חובה בכל יום, מוכח ודאי דהתרומה היא מדשן החדש לאותו יום, אך להשיטות דהוצאת הדשן היא דוקא כשהדשן רב (עיין מל"מ שם), ז"ע לכאורה אי נריך לכיון בכל יום לתרום דוקא מהדשן של אותו יום]. גם ז"ע צמה שכתבו, קודם שעשו שום עבודה והקטרה, דמשמע מזה דצבי עבודה אחרת מלכד ההקטרה כדי להתחייב בתרומת הדשן.

ג) ויש לעיין בתרומת הדשן, אי המצוה היא בכל הדשן, והתרומה היא שתורם מכל הדשן שיעור תרומה [דלא יפחות מקומץ] והוה כמו הרמה על כל הדשן, דהוה כמו תרומת דגן דחשיבא הפרשה בכלה, או דהמצוה היא רק בהתרומה עצמה, אך מ"מ מועלין בכל הדשן כיון דשייכא מצות הרמה בכל מקצת מהדשן, ולכן לא פקעה הקדושה כיון דכל מקצת דיכול לתרום ממנו נחשב דלא נעשה מצוה עדיין. והנה הספק דלעיל [אות צ'], אי נריך דוקא לתרום מהדשן החדש של אותו יום או לא, אפשר דתליא בספק זה, דלכד דהויא תרומה על כל הדשן, מסתבר דצריכה להיות התרומה דוקא מהדשן החדש של אותו יום, דצדשן של אחריות הלא כבר נתקיימה מצוה תרומה, אך לכד דלא נחשבת התרומה על כל הדשן אלא דאח מצוות התרומה אפשר לקיים בכל מקצת מהדשן, אפשר דאין חילוק מהיכן יתרום, וגם מהדשן הקודם אפשר. אך מ"מ אין הכרח דתליא אהדדי, ועכ"פ מחודש טובא מה דמוכח מהתוס' דהקטרה של היום עושה חיוב חדש דתרומת הדשן כנ"ל.

ו) וצריכה דצדדי הספק הג"ל נחלקו רש"י ותוס' צמעילה ט' ע"ב דפריך הגמ' שם לרב דאמר הנהנה מאפר תפוח לאחר תרומת הדשן אין מועלין בו, מממני דצתוס' דקאמר, וכן גחלת שפקעה מע"ג המוצא לא יחזיר, דמשמע דאי פקעה על גבי המוצא יחזיר, ופירש"י צד"ה וכן גחלת וכו', ולא מיירי צגחלת דאימורין אלא צגחלת דעצים קאמר, דאי הוי גחלת דאימורים הוי חייב להחזיר שהרי לא נעשית מצוותו עד שנתרמה תרומת הדשן, עכ"ל, הרי דלרש"י המצוה שייכא בכל

הדשן, ולא עוד אף צגחלת מצוותה עד תרומת הדשן [ואף דשיטת רש"י דגם גחלת אפשר לתרום, אך עיין צתוס' וצתוס' פ"ו ע"ב ד"ה וחזיו, וציומא כ' ע"א צד"ה איצרים, ישוב צשיטת רש"י צשם ר"י הצחור דאיהו נמי מודה דאיהו ראוייה להרמה], והיינו להדיא כהלד דחיוב התרומה שייכא בכל הדשן, דמה"ט נריך להחזיר הגחלים כדי דיעשו דשן ותקויים צהם ההרמה, דאמנם אין נריך כלל לדשן זה דוקא, מ"מ נריך להרים מהדשן כולו, וממילא דכך היא מצות הקטרתן עד שיעשו דשן ותקויים צהן ההרמה. וכן מוכח מהא דפירש ר"י הצחור [צתוס' יומא הג"ל] לשיטת רש"י, דחזיו להרמה דקאמר צשרירי, היינו לענין זה דהרמת הדשן מחירתן לאוספן לתפוח להוציאן, ולא לענין זה שחיעשה מהן תרומת הדשן, עי"ש, הרי דמה"ד מחירתן דחשיבא תרומה על כל הדשן, וחידש קרא דגם צשרירי חשיבי כמעוכלין לענין זה דנתקיימה צהן ההקטרה, והיינו דשייכא תרומת הדשן בכלה, דאל"ה מאי שיאטיה דתרומת הדשן להחשיבן כמעוכלין וכאילו נגמרה הקטרתן [והלא אפשר היה לומר דחצות גורם להחשיבן מעוכלין משום דלא נגמרה ההקטרה].

א) צתוס' שם ד"ה וכו', הקשו, דאמאי לא משני לרב דמחזיר הגחלת שפקעה ע"ג המוצא משום דאיירי קודם תרומת הדשן ונריך לתרום הדשן, וחזיר צשם השר מקווי, דא"א לומר דמחזיר הגחלת צצביל תרומת הדשן דהלא הרבה דשן יש לתרום מלכד הגחלת, עי"ש, הרי משמע כהלד דאין המצוה על כל הדשן, דלכד השני הלא גם על הגחלת איכא המצוה דחיעשה דשן ויתרום ממנה. ולא מסתבר כלל לומר דאחרי דא"א לתרום מגחלים לא חלה עלייהו מצוות תרומה, דאחרי דהמצוה היא צדשן, הלא כך היא המצוה דהגחלים ייעשו דשן, אלא ודאי משמע כנ"ל דהמצוה היא רק התרומה עצמה, ומ"מ ז"ע עדיין.

דמפורש שם ע"א דלרב איכא מעילה, עד שתראה לביה הדשן [דהיינו להוצאה], דקוצר רב דאחרי התרומה ליכא מעילה, הנה לכד הראשון מוצא צפשיטות דהגדר הוא דחלות דין הוצאה של הדשן היא אחרי שנתרמה ממנו התרומה, אך גם לכד השני שפיר, ד"ל דזהו דין סדר דתרומת הדשן קודמת להוצאת הדשן ולא דהתרומה מכשרת הדשן להוצאה, דהנה צדשן של עני המערכה הלא צלא"ה ליכא מצוה תרומת הדשן [כמפורש צרש"י דהוצא לעיל וצרגמ"ה שם, ומפורש כן צתו"כ צמקומן], ומ"מ איכא עליהם מצוה הוצאה. וה"ה גם צשרירי אליצא דר"י הצחור צפירש"י, דליכא צהן תרומת הדשן ומ"מ יש צהן דין הוצאה ולאוספן לתפוח להוציאן.

ד) בירושלמי פ"ב דיומא ה"א מפורש דתרומת הדשן צריכה שריים, היינו דישאר דשן על גבי המוצא, וזה מעכב צמצוה, ואי ליכא על המוצא אלא כשיעור תרומה אינו תורם כלל אחרי דליכא שיעור, עי"ש. והנה לכאורה משמע מזה דהמצוה היא בכל הדשן, וכמו בכל תרומה דקאי

מששאל ולא נתקיימה התרומה עדיין עד שיעשה אפר, ולכן נצרך להחזיר למערכה שיעשה אפר.

(ו) בתום יומא הנ"ל הביאו פירש"י בנצחים, שפירש גבי חציו להרמה דשרירי נמי ראויים להרמה, וכתבו ע"ז, ור"י פירש דלא הוה ראויין להרמה דלאו דשן נינהו וכו', וכן משמע בפרק שני דמעילה דדייק החס וכן גחלת שפקעה מע"ג המוצח לא יחזיר הא ע"ג המוצח יחזיר, ומקשי מינה לרב ומשני שאני גחלת דאית בה מששאל הילכך יחזיר דלא נעשית מלכותה, משמע דאין ראוי לתרום ממנה, דאי ראוי לתרום ממנה א"כ לאחר תה"ד אמאי יחזיר הרי נעשית מלכותה, עכ"ל. והנה רש"י לשיטתו ישב הוכחה הר"י ממעילה דגחלת אינה ראויה לתה"ד, דפירש שם דלא מיירי בגחלת דאימורים אלא בגחלת דעצים, דנאימורים היה חייב להחזיר בגלל תרומת הדשן, ופירוש חירון הגמ' שאני גחלת דאית בה מששאל, דמלך המלכה דע"ז מערכה עדיין מועלין בה ולא נגמרה מלכותה, דהלא תוכל להועיל להקטרה והיא עדיין אש המוצח. ואמנם קודם שידע החירון היה מפרש דמחזיר משום דיש בה עדיין קדושה בגלל מלכות הולאת הדשן [אף דלע"ק אמאי מחזיר אי לא ידע צורך המלכה בחזרה מלך אש המוצח, דהלא מלך הולאת הדשן כגי בכל מקום ע"ג המוצח. ועוד, דהחזרה היא למקום המערכה ולא לתפוח דוקא שמשם מוציאים הדשן, וא"כ ז"ע מה דתלי דין החזרה ברב ור' יוחנן. אמנם במחני' ונצחים פ"ו ע"א דתולה המעילה בחזרה, הוא דללד דלא יחזיר הרי פקעה המלכה ושוב לא חשיבי קדשי ה' ואין צה מעילה, או כפירש"י שם (ופירשמי זה בחידושי לנדריים צענין קדשים שמתו), אבל להיפך לחייב בחזרה מלך המעילה אעפ"י דאין צורך בחזרה ז"ע מנלן, ואי ידע דמחזירין מלך אש המוצח דעדיין הוה כע"ז המערכה, א"כ מה"ט מחזיר אף לרב ואיכא מעילה, ומאי קושיא. ונראה בפשיטות דלרש"י חשיבא גחלת דשן ושייכא בה מלכות הולאת הדשן, אך מ"מ ראויה ג"כ למלכות דאש המוצח, ולזה פירש"י שם צמעילה דא"א שלא היו גחלין מעורבין באפר שצבור בתפוח, והיינו דמ"מ הדין הוא דרשאי להוציאן, וא"כ לרב דדשן העומד להולאה לית בה מעילה, ממילא פקעה הקדושה גם מהגחלים המעורבין, ודיוק הגמ' מהמשנה הוא, דאם נפלה גחלת מן התפוח לאש המערכה ואח"כ פקעה לאחר לא יחזיר, הא ע"ג המוצח יחזיר. ושפיר קשיא לרב, דלר"י כיון דעדיין צקדושה קיימא הרי כשחזרה הגחלת לאש המערכה קיימא במלכותה של אש המוצח ויחזיר אי פקעה ללד אחר של המוצח, אבל לרב הלא פקעה הקדושה כיון דהיתה עומדת כבר להולאה ואמאי יחזיר, וע"ז משני, שאני גחלת דאית בה מששאל ומועלין בה, היינו דלא פקעה המעילה אף דכבר הותר להורידה מהתפוח לאחר שפקעה מהמערכה, כיון דראויה עדיין למלכותה לאש המוצח. ועיין היטב ברש"י שם שמוצא ככל זה, ולזה מקשי לרב דהרי פקעה המעילה, דלר"י יחא דקדושה בגלל מלכות הולאה. ולפי"ז אין שום הוכחה מגמ'

על כל הטבל דצעיין שריים, ה"ה הכא בתה"ד, אך מ"מ ז"ע, דלולי בלא"ה ל"ש שם תרומה, ודין המלכה הוא דהיו שריים, אך אין כאן חיוב בכל מקלח דשן או בכל ההקטרה דירימו עליה תרומה, אלא דאיכא רק מלכות תרומה צמוצח ונקרחת תרומה דוקא כששייר דשן [ול"ע, דהרמב"ם השמיט הלכה זו דצעיין שריים, ולא מצאתי מי שעמד בזה].

(ז) יש לעיין בזה דמועלין בגחלת קודם תרומת הדשן דלא נעשה מלכותה עדיין, אי הטעם הוא כיון דעדיין לא נתקיימה מלכות תה"ד ואיכא מלכה בכל הקטרה והקטרה, או דהטעם הוא, דכיון דאינו ראוי לתרום מגחלת [כדברי התוס' דהוצאו לעיל אות ג'] דלא מיקרי דשן, הרי דלא נגמרה ההקטרה עדיין, דאחרי דכתוב בקרא דשן, זה מגלה לנו דאיכא מלכות הקטרה עד שיעשה דשן, ולפי זה כוונת התוס' [הג"ל] היא, דאי היה אפשר לתרום מגחלים הרי נעשה מלכות הקטרתה, דכיון דחשובין דשן הרי דנגמרה הקטרתה, אבל כיון דחובין דא"א לתרום מגחלת ממילא חסר בהקטרה. אך להלכך הראשון י"ל דודאי חשיבא גחלת הקטרה מעליא, אך מ"מ לא נעשה מלכותה משום דטעונה עדיין מלכות תרומת הדשן.

ודגבה התוס' ציומא שם ד"ה אצרים, כתבו צביאור הגמ' דמעילה הנ"ל, ועוד דבסיפא גבי אצרים הוא דמפליג אבל בגחלת לא הפליג דעיכול חשיבא, ולא שייך בה לשון הקטרה ולא לשון מוקדה דהא כבר מתוקדא וקיימא, ומ"מ יחזיר דלאו ראוייה להרמה היא דלא חשיבא דשן ואכתי לא נעשית מלכותה, עכ"ל, הרי להדיא דמלך מלכות תרומת הדשן דאיכא על כל הקטרה חשיבא גחלת לא נעשית מלכותה עדיין. ולכאורה יש להוכיח כן מהקושיא שם בתוס', דכתבו, מיהו היא גופא קשיא מנא ליה דמיירי לאחר תרומת הדשן, דילמא קודם תרומת הדשן איירי דבהא מודה רב דמועלין קודם שנעשה מלכותה, עכ"ל, הרי דמלך תה"ד חשיבא גחלת לא נעשית מלכותה. אך משם אין ראיה, דקודם דידע מהחירון דשאני גחלת דאית בה ממשא, הרי חשונה גחלת כאפר וראויה להרמה ג"כ, ושפיר דחשיבא לא נעשית מלכותה מלך תה"ד, דלהתוס' הלא זהו החירון דשאני גחלת וכו', דמה"ט אינה ראויה להרמה ולא נעשית מלכותה. אבל מחירון התוס' מוכח כנ"ל, דמה דמועלין בגחלת דפקעה מע"ג המוצח אף דלא יחזיר ולא שייכא בה הקטרה, הוא מלך מלכות הרמה.

אך התוס' צמעילה ט' ע"ב ד"ה שאני גחלת, כתבו, כלומר דלא דמיא לאחר דהא יש בה מששאל הילכך יחזיר דשייכא בה הקטרה, עכ"ל, הרי דחולקים בתרתי על התוס' ציומא, אחד, דשייכא הקטרה בגחלת, והשני, דמלך דאינה ראויה להרמה דשן לא היה בה מעילה ולא היה צריך להחזיר. וז"ל דאודו צה לפימ"ש צהדיבור לעיל צסם השר מקוץ [עיין לעיל אות ג'], דמשום תה"ד לא יחזיר דהרבה דשן יש לתרום מלכד זה. ואמנם לפי"ז צהכר דהחירון דיש בה מששאל, היינו דשייכא בה הקטרה, אבל לפי"מ דקיימי בתוס' ציומא דלר"י להחזיר משום תה"ד, הרי דמפרשים בחירון הגמ', דאית בה

דמעילה דגחלת דאימורים אינה ראויה להרמה, ובאמת כל היכא דחשיבא עיכול שייך להרמה, ואפילו שריירי ראויין להרמה כיון דחלות עוכלתן, כפי פשוטו של לשון רש"י.

(ז) ודגה צמה שנסתפקתי בגדר תה"ד אי שייכא לכל הדשן [עיי' לעיל אות ג'], וכן צמה שנסתפקתי [עיי' לעיל אות ה'] מאיזה טעם מועלין בגחלת קודם תרומת הדשן, נראה מתוס' מעילה י' ע"ג ד"ה הכל מודים, דהויא מזה בכל קרבן ממש דנריך להוצאת הדשן [היינו לר' יוחנן דמועלין אחר תה"ד]. דכחצו שם, ואומר מורי הרב רבינו פרץ שיח' דשגא ושגא איבע"א קרא ואיבע"א סבא, איבע"א קרא דכחצו והויא הדשן גבי עולה, ואי לאו האי קרא מן הדין היה לנו לומר דמשעת העלאת הן בקדשי קדשים הן בקק"ל הוי נעשית מצותו, אך גלי קרא גבי עולה דלא הוי נעשית מצותו דהעלאת כיון דאכתי נריך להוציאה לבית הדשן וכו', עיי"ש, הרי אף דלא נגמרה ההקטרה, דהלא אף דשלטה האור ברובו מ"מ טרם נשרף ואם פקע נריך להחזיר וגם מזה להפך צניורא, ככל זאת צמה שנוגע להקטרה חשיב נעשה מצותו, ובאמת פקעה המעילה באימורי קק"ל כמבאר בגמ' שם, אך בקדשי קדשים אכתי איכא מעילה מזד מצות הוצאת הדשן דילפינן מקרא דגבי עולה, וה"ה לרב דאחר תה"ד קודם ההוצאה אין מועלין, מ"מ קודם התרומה מועלין מזד החיוב דתה"ד, והיינו, דמזד ההקטרה אף דעדיין נריך להיות על מוקדה גם בלא ההלכה דתה"ד, מ"מ היחה המעילה פוקעת, אך כיון דיש בקרבן מצות תרומה והוצאה, מה"ט לא פקעה מעילה.

אב"ד רש"י שם י' ע"א ד"ה קמ"ל, כמד הטעם לחלק בין אימורי קדשי קדשים דמועלין בהן עד שינאו לבית הדשן, לבין קק"ל, משום דקק"ד חמירי, ולפי"ז אין שום הכרח ליסוד הג"ל, ולכן סובר רש"י בצמים דלילולא דגחלת חשיבא דשן לא היחה זה מעילה מזד מצות תה"ד או ההוצאה, דאין כאן מצוה דהקרבן עצמו אלא רק מצוה במוצא על החלק הראוי לתרומה או להוצאה, וגם מזד גמר ההקטרה סובר רש"י דל"ש בגחלת כיון דכבר מתוקדא וקיימא, ובע"כ דאינו אלא משום דהגחלת עצמה ראויה כבר למצות תה"ד [ועוד יבאר אי"ה בה, ע"ל אות ט' וי'].

(ח) ובתירוץ השני של התוס' צמעה צמס רבינו פרץ דמחלק מסבא, כמד דסבא היא לומר דמיד לאחר העלאת הוי נעשית מצותה [וראיה גדולה מכאן דנעשית מצותה אין גדר הפטור משום דפקעה הקדושה (ובשאר אסורי מורה ג"כ כגדר זה, דפקע שמו וסיבתו אחר שנעשה צו עיקר מצותו, כמו בגשרפין דאפרן מותר, ועיי'). דהא הכא לאחר ההעלאת אי פקע מהמוצא הלא חייב להחזיר וגם איכא מצוה להפוך צניורא, ובדאי דלא פקעה הקדושה ומ"מ פקעה המעילה], אך בקק"ד לפי שיש בהם מעילה מחלה מועלין גם אח"כ, עיי"ש כל הדיבור היטב, והיינו דעמס

קדושתן של קק"ד היא כזו שיש בהן מעילה אף בכל חלקי הקרבן שלא יעלו לגבוה, דאי נימא דהטעם הוא דנעשית ההוצאה בכל הקרבן, הלא גם בקדשים קלים ישנה ההוצאה ומ"מ אין בהן מעילה בכל הקרבן, אלא בע"כ דבקק"ד עמס הקדושה היא שיש בה מעילה, וממילא כל כמה דיש בה עבודה [ויסבירו דגם הוצאת הדשן היא עבודה לר' יוחנן וכמ"ש שם בעמוד הקודם בתוס' המוצא בש"מ אות ט'] נשארה הקדושה הראשונה ויש בה מעילה, משא"כ בקק"ל הרי בגוף הקדושה אין מעילה אלא דחלה מעילה על האימורים כיון דסלקי לגבוה והם קדשי ד', וא"כ אחרי העלאת דנגמרה מצוה זו, שוב פקעה הקדושה לגבי מעילה כיון דצאה רק צביל ההקטרה וכבר נעשתה. ומה דאיכא עדיין מצות תה"ד והוצאת הדשן, צה הוי רק כעיקר קדושתם של קק"ל דלית בהו מעילה, דהכלל הוא דבכל הקדשים קיימת הקדושה צביל מצות הדשן רק כעיקר קדושתם, וזהו החילוק בין אמורי קק"ל לקדשי קדשים.

(ט) עוד צנוגע להספק [ע"ל אות ה'], אי קודם תה"ד והוצאת הדשן נשארה הקדושה הקודמת דעדיין לא נגמרה מצותה והוי כמו קודם הקטרה, או דאין הקדושה מזד ההקטרה, אלא דמזד מצות תרומת הדשן מתחילה קדושה שאין לה שייכות להקרבן בעמס, ולר' יוחנן לא נגמרת עד הוצאת הדשן [וכל זה צנוגע לאצרים, אבל צענים צדאי דהמעילה היא מהדין הקודם, דהלא אין עליהם דין קרבן בכלל וגם לא מצות תה"ד דהויא דוקא צדש דקרבנות, ומה דאמרין (מנחות כ' ע"ב), עמים קרבן הן, ל"ש לעזי המערכה]. דנראה דספק זה תליא במחלוקת רבה ור' אלעזר בצמים פ"ו ע"א גבי עצמות עולה שפירשו לאחר זריקה, דלרצה מועלין בהן לעולם ולר"א אין מועלין בהן, וביארתי מחלוקתן בחי' לגדרים [צענין קדשים שמתן] בשיטת הרמב"ם רפ"ג דמעילה דפסק דבכל הפסולין שדינן אס עלו לא ירדו דליכא בהו מעילה דאורייתא, יעו"ש, דלר"א מזד דאין ראויין פקעה המעילה, ולדידיה הא דמועלין בנותר כמפורש במשנה דכריחות פ"ג, יש אוכל אכילה אחת וכו', הוא משום דפסול דנותר אס עלה לא ירד, וע"כ שייכא ביה מעילה, ולא דמי לעצמות שפירשו דלא חזו כלל, משא"כ לרצה דמועלין בעצמות עולה שפירשו לאחר זריקה אף דירדו אס עלו ואין ראויין לכלום, בהכרח דלאחר הריצו דנתפס שם הקרבן צבולו לא פקעה המעילה אף דאינו ראוי [וכדהוכחתי שם בצמה ראיות לשלך בין הוכשר הקרבן ללא הוצאה עדיין, עיי"ש], ולדידיה הטעם בנותר דאיכא מעילה, הוא, דאחר זריקה הדס ל"ש שסתפקה הקדושה לגבי מעילה, וגדר הדין דקדשים שמתו הוא דפקעה הקדושה לגבי מעילה, וזהו דוקא קודם ההקטרה, והדין דאס עלו לא ירדו אינו גורם כלל לדידיה שלא ימעלו. וכן מוכח לרצה לשיטתו צריש מעילה, דמוקים המשנה דמועלין בקדשי קדשים שנשחטו בדרוס צמעילה מדרבנן, ומפורשים צמשנה שם אף פסולין דאס עלו

לא ירדו, ע"ש, הרי דאף בהני אין מועלין מה"ת, והיינו כשיטת הרמב"ם הג"ל דפוסק כרבה בעצמות עולה שפירשו, ע"ש"ה.

והנה צנחלת דאזריס שפקעה מע"ג המוצח אין זה מעילה [כנ"ל מסוגיא דמעילה ט' ע"ב], וכן הדין בשרירי לאחר מלות, דחשיבי כמעוכלין כיון דלא יחזיר כמבואר בזבחים פ"ו ע"ב. אך ז"ע, דנהי דמלד הקטרותן הוה כנגמרה מלותן אחרי דחשיבי כמעוכלין, מ"מ אף דאין מלד להחזירן למוצח מלד תרומת הדשן ונתבטלה המלד מעליהן [ומלמתי להדיא טעם זה בש"מ זבחים שם בהשמות], הרי אכתי לא נתקיימה עדיין זהו מלד תהו"ד בפועל, וא"כ מ"ש מעצמות עולה שפירשו דג"כ אין מלד להחזירן וגם אם עלו ירדו, ומ"מ כיון דחלה עליהן מלד הקטרה ולא נתקיימה מועלין בהם לעולם לרבה, וא"כ ה"ה צנחלת דלא נתקיימה זה המלד דתה"ד עדיין, ומה דנתבטלה המלד הלא לא מפקיע המעילה. ובהכרח, דאחרי גמר הקרבת הקרבן לא שייכא כלל המעילה מלד שם הקרבן, דלגבי זה חשיב נעשה מלדו כזר, רק דאיתא להקדושה מלד מלד תה"ד, וזה שפיר נוכל לומר דכיון דפקעה המלד פקעה המעילה, וכמו בכל קדשים שמתו או שנפסלו קודם הזריקה דמו דאין בהן מעילה, דדוקא מלד דין קרבן שנתקיימה מלדו לא פקעה המעילה אף דאינו ראוי עוד, אך הכא דהקדושה לגבי מעילה הוה דין חדש בהדשן וגם צנחלים העמידים ליעשות דשן, הרי כל דפקעה מלדו פקעה המעילה.

והנה דכבר דליכא הפקעת מעילה מעצמות שפירשו כיון דמעילתן היא מלד קדושת עיקר הקרבן, לדדיה בע"כ דדשן שאני, כיון דהמעילה היא רק מלד מלד הדשן עצמה, ושפיר פקעה המעילה כשפקעה המלד, אך לר"א י"ל דעדיין קיימת הקדושה הראשונה גם אחרי גמר ההקטרה, ולא נגמר דין הקרבן עד אחר מלד הדשן, אך כל דאינו ראוי לכולם בטלה המעילה גם אחר הזריקה, וכמו בעצמות, ושפיר ליכא מעילה צנחלת שפקעה. וא"כ נמצא שהספק בסיבת המעילה בהדשן קודם שנגמר מלדו תלי במחלוקת רבה ור"א. עוד יש לבאר הפלוגתא דרבה ור"א באופן אחר, דטעמא דר"א הוא דחשיב נעשים מלדו להוציא מידי מעילה אף באופן שלא נעשים בשעתה, דמ"מ מחירה הזריקה, כמו בעצמות דאם פירשו קודם הזריקה דהזריקה מחירתן [לגירסת הספרים שהובאה בתוד"ה ופליגא, דלר' אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין בהם עד זריקה], ורק מחזירין יעלו כדאיתא שם בזבחים, וסובר ר"א דה"ה דאם פירשו לבסוף דהזריקה מחירתן, וללד זה דפירשו הרי א"ל להקטירן והזריקה מחירתן [ויש ידים לזה בתוס' דף פ"ו שם ד"ה ופליגא].

והנה ברש"י במשנה שם בזבחים פירש גבי אזריס שפקעו לאחר מלד דאין מועלין בהן, דכיון דהוה להו כמעוכלין כדמפרש בגמרא הו"ל דבר שנעשים מלדו ואין מועלין בו, עכ"ל. ונ"ל דמה שלא רצה לפרש משום דדין דלא

יחזיר והוה כקדשים שמתו, הוא ע"פ יסודות הג"ל דלאחר שכבר הוכשר הקרבן חו ליכא הפקעה ממעילה מלד קדשים שמתו, ולכן הוצרך להטעם דנעשים מלדו. אלא דזהו דוקא אליבא דרבה, אך לר"א דפליג על זה כנ"ל, אכתי הו"ל מטעם דאין ראויין וכמו בעצמות שפירשו. אלא דלהמבואר בפירוש השני בשיטת ר"א איתין שפיר דברי רש"י גם כר' אלעזר, דלעולם איהו נמי מודה דלאחר זריקה ליכא להחזיר מלד קדשים שמתו ולכן ז"ל מטעם דנעשה מלדו, ודו"ק היטב. אך גם ללד זה במחלוקת עדיין איתא להבדל בטעם המעילה דשן, דלר"א הנה היכא דפקע מהדשן דין התרומה שזר הותר בזריקה וההקטרה הקודמת וחשוב נעשה מלדו כמו בעצמות שפירשו, משא"כ לרבה דכל דבשעת קיום המלד עדיין לא נגמרה לא אחרינן נעשה מלדו, ובהכרח דאיתין עלה מדין הפקעה דקדשים שמתו או נפסלו, וזה ל"ש לרבה אחר ההקדושה, ובע"כ כנ"ל דאין המעילה דשן כלל מלד מלד הקרבן, ודו"ק היטב.

(י) הרמב"ם צ"ע פ"ב ממעילה כתב, דאימורי קדשים קלים לאחר זריקה מועלין בהם עד שינאחו לבית הדשן. ותמוה, דבגמ' מעילה י' ע"א מפורש דאחר שהעלין פקעה המעילה, והראוי דהקרבן אורה במעילה עמד בזה.

וגר"א לפי המבואר לעיל, דאיכא שני נדדים במעילה דגחלים ואפר, אי הוה מכח הקדושה הקודמת, או דהוה קדושה מלד עצמה דחזיא לתה"ד ולהוצאת הדשן, אבל מלד הקדושה הראשונה נעשים מלדו [וללד זה הרי מיושב לשון רש"י במשנה דזבחים פ"ו ע"א וכנ"ל]. וקיימין דשני נדדים אלו תלויין במחלוקת האמוראים בדין עצמות עולה שפירשו לפני זריקה, דלר"א הוה הקדושה הקודמת, ולרבה בהכרח דהוה קדושה עצמית מלד תה"ד דאינה נמשכת ממחלוקת הקדושה הקודמת ואינה שייכת לעצם דין הקרבן, אלא דוהי מלד הנקטרים על המוצח בכלל שיעשו דשן ויתרמו מהם וינציחו את הדשן, אבל מלד קדושת הקרבן חשיב כזר נעשים מלדו [וגדולה מזו מצינו בפירוש התוס' במעילה י' ע"א בהא דכשר קדשי קדשים שנטמא דאין מועלין בו, דכתבו, דהכא מיירי בנטמא לאחר זריקה וקמ"ל אע"ג דאיכא מלד שריפה עליה פ"מ מדי זריק חשיב נעשים מלדו כיון דלא צריך בגדי כהונה במלד שריפה, עכ"ל, הרי דאף דכבר פקעה המעילה מהקרבן בזריקה והותר לכהנים, מ"מ הו"ל דאיכא מעילה מלד מלד שריפה בקודש, דעכשיו דאיכא מלד שריפה שזר תהא בהן מעילה חדשה, וכל הטעם דליכא למעילה הוה דאין צריך בגדי כהונה למלד שריפה, משא"כ בתה"ד דצריך בגדי כהונה, ע"ש בתוס' ד"ה הכל, הרי דצנחלת אפשר לומר דמלד מלד תרומת הדשן איכא מעילה אף שלא היתה מקודש, ומכ"ש הכא דלא פקעה המעילה מעולם רק דמכא דין אחר איתא השתא להמעילה].

לאחר הזריקה, הרי אין לחלק כלל בין קק"ד לקלים, וגם בקדשים קלים הדין הוא דמועלין בהן עד שינאזו לזיה"ד וכדמנן להדיא בקק"ד.

ו'פ"ז מיושנת קושיא הג"ל לגבי אימורין שהעלן, דכיון דלהלכה הרמב"ם פוסק בעצמות עולה שפירשו כרבה, ומוכרח דהמעילה היא מחודשת מזד"ד, וא"כ אין חילוק בין קק"ד לקק"ל, ושפיר פסק דלא כעולא, ואף קק"ל לאחר שהעלן יש בהן מעילה [ואף דלאחר שהעלן מיד עדיין אין ראויים למה"ד וא"כ איך נאמר שהמעילה היא מזד"ד, אבל נראה דאחרי שמשלה האור צרובן ואימא להקטרה, שזו מצותה היא דיעשו דשן וחלה הזיקה למצות מה"ד וכדוהכחנו לעיל (אות ו') מדברי התוס', דהלל גם להתוס' דילמא גחלת אינה ראויה לתרום ממנה, ומ"מ כתבו להדיא דשייכא מעילה מזד"ד, וכן מוכח מרש"י לפי פירוש ר"י הבחור בתוס' שם].

י"א (בזבחים פ"ו ע"א) נמשנה, איברים שפקעו מע"ג המזבח קודם חלות יחזיר ומועלין בהן, לאחר חלות לא יחזיר ואין מועלין בהן, ובגמ' שם, ה"ד, אי דאית צהו ממא אפילו לאחר חלות נמי, ואי דאית צהו ממא אפילו קודם חלות נמי לא, ע"ש, ובש"מ אות ט"ז (בשם ספרים אחרים ברש"י), אפילו קודם חלות נמי לא יחזיר, וה"ה דאין מועלין בהן אם פקע למטה דהשתא לא חזי לא למה"ד דלאו דשן הוא ולא להקטרה, עכ"ל.

וק"ל במש"כ דכיון דלא חזי למה"ד ה"ה דאין מועלין, הא אף אי היתה ראויה למה"ד, מ"מ אחרי שפקעה ואין חיוב להחזירה הרי אינה ראויה עכשיו ובדין שלא ימעלו בה, והראיה, דהא בעודה על המזבח מועלין בה, ואי מזד"ד תרומת הדשן אין מועלין, ובהכרח דהמעילה היא מזד"ד עדיין שייך בה הקטרה (וכשיטת התוס' מעילה ט' ע"ב, כנ"ל אות ה'), ומ"מ כשפקעה ואין מחזירין אותה אין מועלין בה אע"ג דבעודה על המזבח היתה ראויה, וא"כ ה"ה אם היתה ראויה למה"ד, דמ"מ כשפקעה מעל המזבח שוב ל"ש בה מה"ד, דודאי גם אפר שירד אין מועלין בו אחרי דאין מחזירין ואין שייך חזי למה"ד.

ואו"י הכונה דאי היה מיקרי דשן הי' שייך מצות הוצאת הדשן אף דלא הורידה מעל המזבח אלא פקעה מאליה, ולר"י במעילה ט' ע"א הרי מועלין גם קודם הוצאת הדשן, ולזה קאמר דמ"מ לאו דשן מיקרי.

עוד נ"ע בדברי הס"א ברש"י במה דכתבו, דהשתא לא חזי למה"ד דלאו דשן הוא, דהא לשיטת רש"י שם בסוגיא שייך בגחלת מה"ד, ואף לפירוש ר"י הבחור בתוס' יומא ברש"י דאינו ראוי להרמה, והו רק בשירירי, אבל בגחלת שייכא מצות תרומה, ועוד, אף אי לא שייכא מה"ד, מ"מ הרי מפורש ברש"י במעילה דף ט' ע"ב על המשנה דזבחים, דמיירי בגחלת דעצים, דאי בגחלת דאימורים צדאי מועלין קודם התרומה, הרי דגם בגחלת שייכא מעילה מזד"ד, ואם כן מה צדק

והנה התוס' שם במעילה דף י' [בסו"פ], כתבו לחלק בין אמורי קק"ל דפקעה מהם המעילה מיד שהעלן, לבין קק"ד שיש בהן מעילה עד שינאזו לזיה"ד, וחילוק השני כתבו בשם רבינו פרץ מסבירא [ע"ל אות ו'], דבקק"ד דאימא למעילה חייב כשהוקדשה לא פקעה המעילה עד שעת הוצאת הדשן, משא"כ בקדשים קלים דבעצם ההקדש לימא להמעילה, ורק מכא דין ההעלאה על האימורים דחלה בהזריקה נגמרה הקדושה למעילה. ונראה דחילוק זה הוא רק להצד דהמעילה היא מכא הקדושה הקודמת ולא חשיב נעשית מצותו קודם מה"ד, ולפ"ז שפיר יש לחלק בין קק"ד לקדשים קלים, דבקק"ד לא פקעה הקדושה הראשונה, אבל בקק"ל דכל חלות המעילה היא מזד"ד דין ההקטרה, פקעה מיד במעשה ההקטרה, ונשארה רק עצם הקדושה דקדשים קלים דאין בה מעילה [ע"ל אות ח'], אבל להצד דמחמת הקדושה הראשונה חשיב נעשית מצותו אפילו בקק"ד וחלות המעילה היא מזד"ד דין מה"ד, הרי בדין הרמת הדשן אין חילוק כלל בין נקטרים דקק"ד או קלים, וממילא מהדין הוא שמועלין בכלן בשוה עם ההוצאה לזיה"ד, דכיון דכל סיצת המעילה היא מזד"ד המצוות בהדשן ל"ש שום חילוק, ואין מקום לסברת התוס' [גם אפילו אם נאמר דנריך שמהא מעילה גם מקודם כדי שיחול דין מעילה חדש מזד"ד הדשן, הנה באימורים דקדשים קלים ג"כ הרי כבר היתה מעילה].

והנה עולא בעל המימרא שם במעילה אמר, דבשר קק"ד שנטמא אין בו מעילה, ומוכח להדיא דדוקא בשר קק"ד הנאכלין אין בהם מעילה כשנטמא, הא אימורי קדשי קדשים שנטמאו יש בהם מעילה, דאל"ה לימא גם אימורים שנטמאו דהוי רבוחא טפי, ולפחות לימא סתמא, קק"ד שנטמאו, לכלול גם אימורים, וכן עיין בתוס' [שהקשו ממחנ"י דמנן גבי עולה וכו', ומירנא, י"ל דשאני עולה שכולה כליל ואין בה שום אכילה לאדם וכו'] דמיירי להדיא בבשר שהיה נאכל אילוול שנטמא. והטעם לחלק בין בשר שנטמא לאימורים הוא, כיון דסובר באימורים דאם עלו לא ירדו ולכן לא פקעה המעילה, וכבר נתבאר דמ"ד זה סובר כר"א בזבחים פ"ו ע"א דין עצמות שפירשו, דלדידיה מוכרח דכל דאם עלה לא ירד יש בו מעילה [ע"ל אות ט'], גם נתבאר כבר [באות הנ"ל] דעצם הספק בסיצת המעילה קודם מה"ד, אי היא מזד"ד הקדושה הקודמת או מזד"ד המצוות שדשן, תלוי במחלוקת דר"א ורבה בזבחים שם, נמצא דשני הדינים של עולא בהגמ' דמעילה תליין אהדדי ואיזיל לטעמיה בשניהם, דהדין הראשון דאמר שאם נהנה מבשר קדשי קדשים שנטמא דפטור, דמשמע דאי נהנה מהאימורים שנטמאו חייב וכנ"ל, היינו משום דסובר כר"א דמזד"ד אם עלה לא ירד מועלין, משא"כ לרבה, והדין השני דאמר דאי נהנה מאימורי קדשים קלים אחר שהעלן פטור, היינו ג"כ רק אי נימא שהמעילה היא מזד"ד הקדושה הקודמת, וכנ"ל צביאור סברת התוס', דהוא כר"א דסובר כן [כמבואר באות ט'], דלרבה דסובר דמצות הדשן היא סיצת המעילה

לא מיקרי דשן, מ"מ כן היא מלוחה שמיפעה דשן ושייכא מלוחה
התרומה גם בגחלת, וא"כ כשפקעה, בע"כ דעיקר הטעם דאין
זה מעילה הוא משום דאין מחזירין, ואין נתן טעם דלאו דשן

הוא. עוד ק"ל, דאף לשיטת החוס' שהוצאה לעיל (בסוף אות
הקודם) שייכא מעילה בגחלת מלוחה דה"ד אע"ג דלא חזי כנ"ל
כיון דלא נגמרה מלוחה. ונ"ע בגירסא זו ברש"י.

סימן ט

בדין שחיטת פרו של אהרן

בתוס' יומא מ"ב ע"א ד"ה שחיטה, כתבו בשם הר"ר
יוסף קלזון ז"ל, דשחיטת פרו של אהרן פסולה בור
לאו משום דעבודה היא, דהא פסולה אפילו בשאר כהנים
וכשרה רק כ"ג לחודיה, אלא גלי רחמנא דבעינן בעלים מדי
דהוה אסמיכה, עי"ש. וקשה דמאי ראייה היא, הא להלך
דשחיטה זו היא עבודה ג"כ בהכרח דבעי דוקא כהן גדול,
דהלא כל עבודות היום דיוכ"פ אינן כשירות אלא זו, וא"כ ליכא
ראיה מהא דפסול בשאר כהנים דאינה עבודה, ושפיר יכלה
הגמ' להקשות מפרו של כ"ג דהוה עבודה. ואף דהיה יכול
לדחות כמ"ש החוס', דהטעם הוא משום דבעינן בעלים דוקא,
מ"מ ראי' מזה ליכא.

ועי"ק, דהא אליבא דאמת אין טעם הפסול משום דלר"ך
בעלים אלא מלך דבעי כ"ג לעבודה זו, וראיה, דהא
מבאר בפ"ג דיבמות [ל"ג ע"ב], דזר ששימש בשבת בשחיטת

פרו של כ"ג מתחייב משום זרות, וגם אם היה כהן מתחייב
משום זרות דזר אצלו קאמר, עי"ש, ואם הטעם דבעי דוקא
כ"ג הוא משום דבעינן בעלים כמו בסמיכה, הרי לא שייך כלל
איסור זרות בזה, וגם הפסול לפי"ז אינו משום דזר מחלל
עבודה אלא רק משום דלר"ך בעלים לעיכובא, ונ"ע.

ואף דבפרק הקומץ רבה [מנחות דף י"ט] קאמר שם הגמ',
דמדגלי רחמנא בפרו של כ"ג דשחיטה בעי בעלים מכלל
דבעלמא לא בעי בעלים, ומשמע דהוא מטעם בעלים, מ"מ י"ל
דכוונת הגמ' היא, דמוכח מפרו של כ"ג דלא בעי בעלים
בשחיטה בעלמא מדגלי רחמנא דוקא הכא, אבל באמת בפרו של
כ"ג אין הטעם מלך שחיטה בבעלים, אלא דגלי רחמנא מדכתב
ושחט את פר החטאת אשר לו, דיש דין מיוחד בשחיטת פרו
דלר"ך שיהא בכהן גדול דוקא, ונ"ע.

סימן י

בענין חטאת שמתו בעליה

ואפילו בדמו של פר, דהכהן השני לא חסרה לו בעלות, או
משום דאחיו הכהנים מתכפרים בפרו של כ"ג, או מלך גזה"כ
דנחריזה מדמו של פר שנכנס תחת הבעלים, ועכ"פ מוכח דלא
איכפת לן כאן מלך חסרון בעלות, דמלך זה היה יכול להקריבו,
ומ"מ אמרינן הכא דהויה חטאת שמתו בעליה אף דחזיא לשני,
ומוכח מזה כסדרת תוס' מנחות הנ"ל, דזה היה דין בפני עצמו
דחטאת שמתו בעליה וולד חטאת ושאר דלמיטה אזלי, ולא
מלך דלא חזו. ושם במנחות הארכתי בזה.

יומא ג' ע"א, תוס' ד"ה חטאת ציבור היא. עי"ש,
ובמקום אחר דנתי בתוס' מנחות דף פ' ע"א ד"ה
מאי, אם הדין דחטאות הממות דאזלי למיטה הוא רק משום
דלא חזין להקריבה ולכן דינם למיטה, או שזה היה דין מקוים
בפ"ע בחטאת שמתו בעליה ושאר כגון ולד חטאת, דלמיטה
אזלי, דמחוס' שם מוכח, דאף דאדם מתכפר בשבת הקדש והיה
יכול להחכר טלד חטאת, מ"מ ולד חטאת למיטה אזלי.
וגראה דכן מוכח גם מסוגיין, דהרי הכא מוכח למ"ד דם